

Brusel 27. února 2023
(OR. en)

6703/23

Interinstitucionální spis:
2022/0394(COD)

CLIMA 92
ENV 162
AGRI 82
FORETS 15
ENER 87
IND 66
COMPET 134
CODEC 241

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Č. dok. Komise:	15557/22 + ADD 1-6
Předmět:	Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje rámec Unie pro certifikaci pohlcování uhlíku – politická rozprava

S ohledem na politickou rozpravu na zasedání Rady pro životní prostředí konajícím se dne 16. března 2023 delegace naleznou v příloze informativní poznámku a otázky vypracované předsednictvím s cílem pomoci strukturovat jednání.

Výbor stálých zástupců se vyzývá, aby vzal informativní poznámku a otázky ve znění uvedeném v příloze na vědomí a postoupil je Radě pro účely výše uvedené politické rozpravy.

Návrh nařízení o rámci Unie pro certifikaci pohlcování uhlíku

– politická rozprava –

Informativní poznámka předsednictví s otázkami pro ministry

V zájmu omezení nárůstu globální teploty na nejvýše 1,5 °C bude třeba dosáhnout hlubokého, rychlého a trvalého snížení emisí¹. Celosvětové emise skleníkových plynů se musí v nadcházejících desetiletích výrazně snížit. Současně bude třeba každoročně zachycovat a pohlcovat z atmosféry stále větší množství CO₂ s cílem kompenzovat nevyhnutelné emise a v konečném důsledku dosáhnout záporných emisí. K dosažení celosvětových čistých nulových emisí skleníkových plynů budou nezbytné různé formy pohlcování oxidu uhličitého, které Mezivládní panel pro změnu klimatu (IPCC) určil jako zásadní prvky v rámci několika scénářů k omezení globálního oteplování na 1,5 °C.

Evropský právní rámec pro klima stanoví rámec pro nezvratné a postupné snížení emisí ze zdrojů a zvýšení pohlcování pomocí propadů s cílem dosáhnout nejpozději do roku 2050 v Unii klimatické neutrality a následně dosáhnout záporných emisí. Scénáře pro dosažení cíle klimatické neutrality naznačují, že je třeba v Unii do roku 2050 podstatně zvýšit pohlcování na přibližně 500 milionů tun ročně, a to jak prostřednictvím přírodních řešení, tak i technologických řešení,^{2 3}. Očekává se proto, že pohlcování uhlíku v našem hospodářství a v politice Unie v oblasti klimatu bude hrát stále důležitější úlohu. Má se však zato, že za pomoci současných politik EU takových množství nedosáhne⁴.

¹ Climate Change 2022: Mitigation of Climate Change (Změna klimatu 2022: Zmírňování změny klimatu), příspěvek pracovní skupiny III k šesté hodnotící zprávě Mezivládního panelu pro změnu klimatu.

² Hlubková analýza připojená ke sdělení Komise „Čistá planeta pro všechny: Evropská dlouhodobá strategická vize prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky“.

³ Posouzení dopadů připojené ke sdělení Komise „Zvýšení cílů Evropy v oblasti klimatu do roku 2030. Investice do klimaticky neutrální budoucnosti ve prospěch našich občanů“, dokument 10865/20 ADD 2.

⁴ Například částečně negativní vývoj celkového propadu uhlíku v EU v posledních letech naznačuje, že k dosažení cíle, kterým je čisté pohlcení 310 milionů tun ekvivalentu CO₂ v roce 2030 a ještě většího množství do roku 2040 a 2050, jsou zapotřebí další opatření.

V návrhu, kterým se mění stávající nařízení o využívání půdy, změnách ve využívání půdy a lesnictví (LULUCF), bude po jeho formálním přijetí průběhu tohoto roku stanoven nový cíl na úrovni EU, kterým je dosažení čistého pohlcení 310 milionů tun ekvivalentu CO₂ v roce 2030, jakož i závazné vnitrostátní cíle pro členské státy. V pozměněném nařízení se rovněž stanoví nová pravidla pro usnadnění přesného monitorování a vykazování pohlcování uhlíku, což je nezbytné pro další rozvoj činností v oblasti uhlíkového zemědělství.

První kroky k dalšímu začlenění pohlcování uhlíku

V prosinci 2021 předložila Evropská komise sdělení o udržitelných uhlíkových cyklech⁵, v němž zdůraznila, že je důležité vytvářet pobídky a obchodní modely s cílem zvýšit absorpce uhlíku v rámci přírodních propadů uhlíku v ekosystémech („uhlíkové zemědělství“) a rozvíjet jednotný trh pro zachycování, využívání, přepravu a ukládání oxidu uhličitého. Ve sdělení se rovněž stanoví ambiciózní cíle pro pohlcování uhlíku ve střednědobém horizontu⁶.

Následně dne 30. listopadu 2022 předložila Evropská komise návrh nařízení, kterým se zřizuje **rámec Unie pro certifikaci pohlcování uhlíku** s cílem usnadnit v EU zavádění vysoce kvalitního pohlcování. Návrh se vztahuje na různé druhy pohlcování uhlíku prostřednictvím uhlíkového zemědělství, ukládání uhlíku do produktů a trvalého ukládání. Cílem uvedeného rámce je v konečném důsledku dále stimulovat a urychlovat zavádění pohlcování uhlíku, zejména umožněním dodatečných toků příjmů, jakož i zvyšováním důvěry. Rovněž má podpořit synergie mezi pohlcováním uhlíku a souvisejícími vedlejšími přínosy, jako je zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně, přechod na oběhové hospodářství a biologická rozmanitost. Za tímto účelem stanoví čtyři kritéria QU.A.L.ITY⁷, jakož i pravidla pro ověřování třetí stranou, včetně pravidel pro fungování režimů certifikace, jimiž se rámec provádí. Podle návrhu Komise budou kritéria QU.A.L.ITY dále uplatňována prostřednictvím konkrétních metodik certifikace vypracovaných prostřednictvím aktů v přenesené pravomoci. Ty budou založeny na uvedených čtyřech kritériích a minimálním souboru prvků stanovených v nařízení a budou vytvořeny po konzultaci se skupinou odborníků složenou mimo jiné ze zástupců členských států.

⁵ Dokumenty 15045/21 + ADD 1–4.

⁶ Do roku 2028 by všichni správci zemědělské půdy měli mít přístup k ověřeným údajům o emisích a pohlcování uhlíku, aby bylo možné měřit postupy uhlíkového zemědělství, a veškerý CO₂ zachycený, přepravovaný, použitý a uložený v rámci průmyslových činností by měl být vykazován a započítáván; do roku 2030 by měly přístupy k uhlíkovému zemědělství přispět k dosažení cíle LULUCF, jímž je čisté pohlcení ve výši 310 milionů tun ekvivalentu CO₂; do roku 2030 by průmyslové technologie měly ročně pohltit alespoň 5 milionů tun ekvivalentu CO₂.

⁷ Kvantifikace, adicionalita, dlouhodobé ukládání, udržitelnost (QU.A.L.ITY)

Pokud jde o pohlcování uhlíku u průmyslových činností, jako je zachycování a ukládání uhlíku na bázi bioenergie (BECCS) a přímé zachycování a ukládání uhlíku ve vzduchu (DACCS), navrhla Komise vycházet ze stávajících pravidel pro monitorování a vykazování geologického ukládání CO₂ ze zařízení v systému ETS a metodik platných pro projekty v rámci Inovačního fondu. Co se týče činností v oblasti uhlíkového zemědělství, Komise poukázala na synergie mimo jiné s nařízením o LULUCF a se společnou zemědělskou politikou, jakož i s nedávno navrženým právním rámcem pro obnovu přírody. Pokud jde o produkty pro ukládání uhlíku, Komise poukázala na potřebu dalšího výzkumu s cílem určit příslušné kategorie produktů a metodiky.

Stav práce v Radě

Komise návrh poprvé prezentovala na zasedání Rady pro životní prostředí dne 20. prosince 2022 během českého předsednictví. Jednání v Pracovní skupině pro životní prostředí byla zahájena v únoru za švédského předsednictví. Delegace během tří dosavadních zasedání pracovní skupiny návrh posoudily a měly možnost vznést otázky za účelem vyjasnění a nastínit své výchozí postoje.

Komise mimo jiné zdůraznila, že rámec je dobrovolný a že pro dosažení dlouhodobých cílů Unie v oblasti klimatu je třeba v blízké budoucnosti začít pohlcování uhlíku zvyšovat. Návrh popsala jako nástroj pro monitorování, vykazování a ověřování a jako takový ho označila za první krok k začlenění pohlcování uhlíku do politiky EU v oblasti klimatu a k další regulaci jeho využití v souvislosti s budoucím cílem v oblasti klimatu pro rok 2040 a období po tomto roce.

Témata k diskusi

Obecně se má za to, že ačkoli je třeba prioritně usilovat o rychlé snížení emisí skleníkových plynů, při přechodu ke klimatické neutralitě bude stále důležitější úlohu hrát pohlcování uhlíku. Během dosavadních jednání proto členské státy obecně uvítaly záměr dále stimulovat činnosti pohlcování uhlíku a usilovat o další harmonizaci na úrovni EU. Některé členské státy rovněž zdůraznily význam zásady „snížení emisí na prvním místě“.

Posuzování návrhu je stále ještě na začátku a bude třeba podrobněji projednat řadu otázek. Delegace požadovaly další vyjasnění některých ústředních prvků návrhu, jako jsou klíčové definice, adicionalita a postup pro určení základních hodnot a stanovení konkrétních metodik certifikace.

Rovněž byly vzneseny otázky ohledně kritérií QU.A.L.ITY, fungování systémů certifikace a rizika dvojího započtení. Několik delegací se kromě toho ve spojitosti s obavami ohledně rizika klamavé zelené reklamy dotázalo, zda by v navrhovaném nařízení nemělo být do určité míry zohledněno konečné použití certifikátů vygenerovaných v tomto rámci. Mnohé delegace se navíc dotazovaly na vztah navrhovaného rámce ke stávajícím vnitrostátním systémům sloužícím podobným účelům, jakož i k mezinárodním mechanismům a postupům.

Delegace rovněž vznesly otázky ohledně délky ukládání, například pokud jde o platnost certifikátů, monitorování a odpovědnost.

Pokud jde o konkrétní kategorii uhlíkového zemědělství, několik delegací zdůraznilo, že je třeba zohlednit vnitrostátní specifika, jako například rozdílné klimatické a geografické podmínky v rámci Unie, a zajistit, aby rámec zůstal přístupný i pro menší provozovatele a vlastníky půdy. Některé delegace rovněž zdůraznily, že je třeba zachovat administrativní zátěž na zvládnutelné úrovni, zejména pro jednotlivé provozovatele.

Otázky pro ministry

S cílem poskytnout vodítko pro další práci na navrhovaném nařízení předsednictví vyzývá ministry, aby se zamysleli nad těmito dvěma otázkami:

Očekává se, že v nadcházejících desetiletích se pohlcování uhlíku stane stále důležitějším doplňkem snižování emisí v zájmu dosažení teplotního cíle 1,5 °C stanoveného Pařížskou dohodou a cíle klimatické neutrality v Unii nejpozději do roku 2050. Návrh rámce pro certifikaci pohlcování uhlíku nabízí Evropské unii příležitost inspirovat v tom, jak lze pohlcování uhlíku odpovědně dále integrovat do rámců politiky v oblasti klimatu.

- 1. Jakým způsobem by mohl rámec pro certifikaci na úrovni EU přispět ke zvýšení vysoce kvalitního pohlcování uhlíku v Unii jako doplňku k trvalému úsilí o snižování emisí?*
 - 2. Jaké jsou podle vašeho názoru hlavní příležitosti a výzvy, které s sebou návrh Komise nese? Je třeba dále vyjasnit nějaké konkrétní prvky, aby bylo možné pokročit v jednáních?*
-